

EPINEFRINO AUTOINJEKTORIAI. KAIP ELGTIS ANAFILAKSIJOS ŠOKO ATVEJU

Nuo **2026 m. rugsėjo 1 d.** Lietuvos švietimo įstaigose įsigalioja svarbus pirmosios pagalbos rinkinių pakeitimas – juose privalo būti **epinefrino (adrenalino) autoinjektoriai**, skirti skubiai pagalbai ištikus anafilaksijai.

Darželiai, mokyklos ir kitiems ugdymo programas vykdančiams švietimo teikėjams nuo **2026 m. rugsėjo 1 d.** pirmosios pagalbos rinkinyje turės būti epinefrino autoinjektorius, skirtų skirtingo kūno svorio asmenims:

- **1 autoinjektorius su 150 µg epinefrino** – vaikams iki 30 kg;
- **1 autoinjektorius su 300 µg epinefrino** – vaikams nuo 30 kg ir suaugusiesiems.

Tai taikoma įstaigoms, vykdančioms ikimokyklinio, priešmokyklinio arba bendrojo ugdymo programas – praktiškai darželiams, mokykloms ir kitiems tokių programų teikėjams.

Nebūtina, kad epinefrinas būtų kiekviename rinkinyje, jei tuo pačiu adresu tas pats švietimo teikėjas turi kelis pirmosios pagalbos rinkinius, pakanka epinefrino bent viename iš jų, tačiau visi rinkiniai turi būti pažymėti, kuriame rinkinyje yra epinefrinas, o kuriame nėra.

Šis pakeitimas ypač reikšmingas todėl, kad epinefrinas gali būti reikalingas žmogui, kuriam sunki alerginė reakcija prasideda **pirmą kartą gyvenime**, todėl jis gali neturėti savo gydytojo paskirto autoinjektoriaus.

Kas yra anafilaksija?

Anafilaksija tai ūminė gyvybei pavojinga alerginė reakcija, kuri gali progresuoti labai greitai, todėl svarbiausia ją laiku atpažinti ir nedelsiant skirti epinefriną.

Anafilaksiją gali sukelti bet koks alergenai, pavyzdžiui:

- maistas – riešutai, pienas, kiaušiniai, žuvis ir kiti produktai;
- vabzdžių įgėlimai;
- vaistai;
- lateksas;
- kiti alergenai.

Kartais tiksli priežastis nėra iš karto žinoma.

Kaip atpažinti anafilaksiją?

Įtarti anafilaksiją reikėtų, kai alerginė reakcija prasideda staiga ir atsiranda kvėpavimo, kraujotakos ar kelių organų sistemų sutrikimų, požymiai:

- pasunkėjęs kvėpavimas, švokštimas;
- gerklės veržimo ar tinimo pojūtis;
- liežuvio ar lūpų tinimas;
- užkimęs balsas;
- pasidaro sunku kalbėti ar ryti;
- staigus silpnumas, galvos svaigimas;
- blyškumas, sąmonės sutrikimas ar sąmonės netekimas;
- išplitęs bėrimas, dilgėlinė, niežėjimas;
- pilvo skausmas, vėmimas ar viduriavimas kartu su kitais sunkios alerginės reakcijos požymiais.

Svarbu žinoti, kad anafilaksijos metu odos bėrimo gali ir nebūti. Pavojingiausi požymiai yra **kvėpavimo takų, kvėpavimo ir kraujotakos sutrikimai.**

Pagrindinis vaistas – epinefrinas.

Pagrindinė priemonė – vienkartinis automatinis injektorius (**EpiPen**), skirtas skubiai suleisti adrenaliną (epinefriną) gyvybei pavojingos alerginės reakcijos – anafilaksijos – metu.

Anafilaksijos atveju pirmo pasirinkimo vaistas yra **epinefrinas**, dar vadinamas **adrenalinu**.

Autoinjektorius sukurtas taip, kad juo galėtų naudotis net ir medicininio išsilavinimo neturintis žmogus. EpiPen * preparato charakteristikose jis apibūdinamas kaip pirmosios pagalbos priemonė, skirta paprastam panaudojimui ne medicinos specialistui.

Svarbu epinefrino skyrimo neatidėlioti vien todėl, kad nesate visiškai tikri dėl diagnozės. Esant aiškiems sunkios alerginės reakcijos požymiams, delsimas gali būti pavojingesnis nei savalaikis autoinjektoriaus panaudojimas.

Kaip naudoti EpiPen?

EpiPen yra vienkartinis epinefrino autoinjektorius. Jis leidžiamas į išorinę šlaunies dalį.

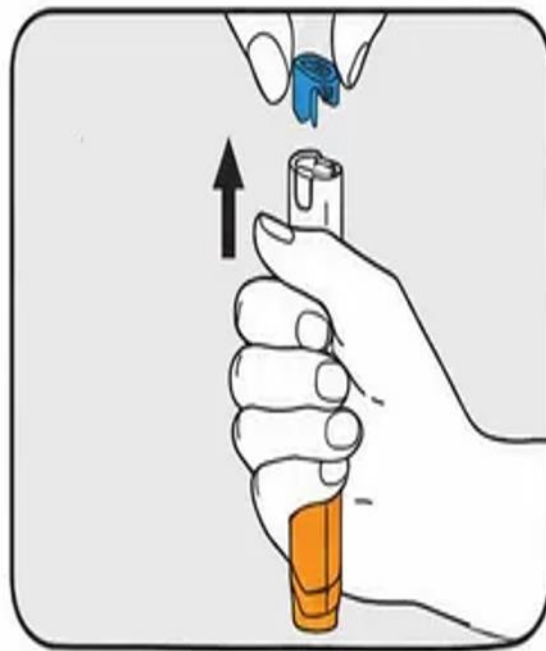
1. Suimkite EpiPen per vidurį

Laikykite autoinjektorių taip, kad mėlynas galas būtų viršuje, oranžinis – nukreiptas žemyn.

Niekada nelaikykite pirštų ant oranžinio galo, nes iš jo iššauna adata.

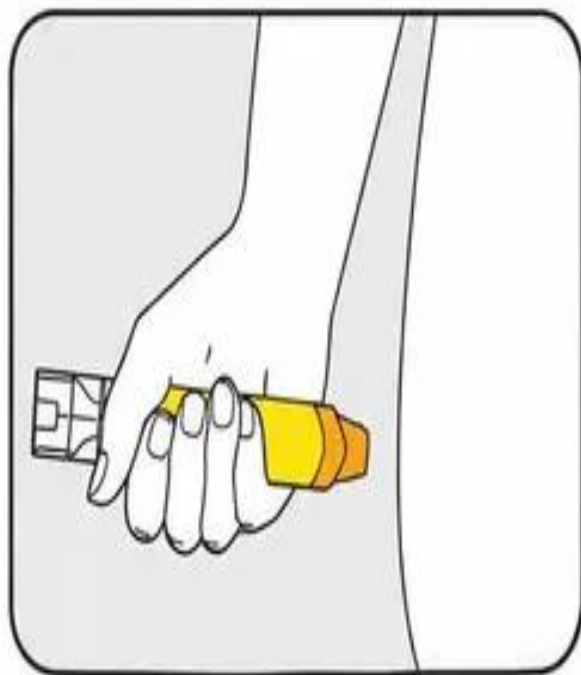
2. Nuimkite mėlyną apsauginį dangtelį

Mėlyną apsauginį dangtelį nuimkite tik tada, kai autoinjektorių jau ruošiatės panaudoti.

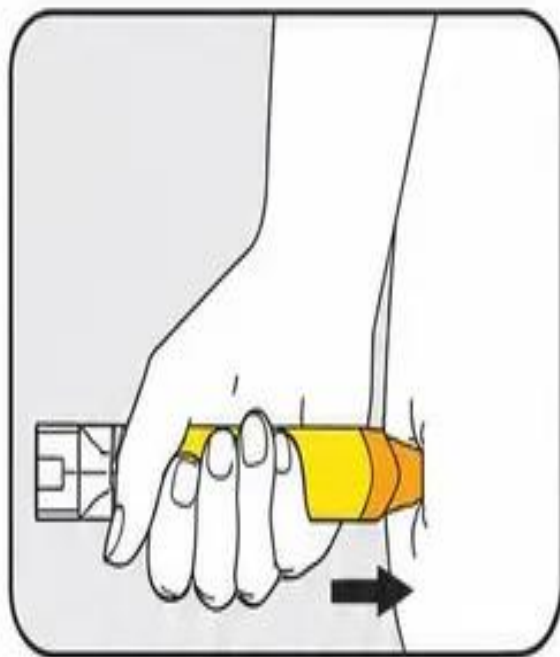
3. Oranžinį galą nukreipkite į išorinę šlaunies dalį

EpiPen skirtas leisti į **išorinę šlaunies dalį**, o ne į sėdmenis. Prireikus injekciją galima atlikti ir **per drabužius**.

4. Tvirtai prispauskite prie šlaunies

Tvirtai prispauskite oranžinį EpiPen galą prie išorinės šlaunies maždaug **90° kampu**. Suveikus mechanizmui išgirsite arba pajusite spragtelėjimą.

5. **Laikykite 3 sekundes**

1. Prispaustą autoinjektorių laikykite vietoje **3 sekundes**, tada atitraukite.
2. Po panaudojimo oranžinis apsauginis gaubtas išsitiesia ir uždengia adatą.

Kaip toliau elgtis panaudojus EpiPen?

1. Panaudojus epinefrino autoinjektorių būtina **kviesti 112** ir informuoti, kad įtariama anafilaksija bei buvo suleistas epinefrinas.
2. Net jei žmogus po injekcijos greitai pasijunta geriau, jam vis tiek reikalingas medicininis įvertinimas.
3. Jeigu po pirmosios dozės būklė negerėja arba blogėja, gali prireikti **antros epinefrino dozės**. EpiPen pakuotės lapelyje nurodoma, kad antroji injekcija gali būti skiriama, jei simptomai po pirmosios dozės negerėja arba blogėja per maždaug **5 minutes**.
4. Jeigu žmogus praranda sąmonę ir **nekvėpuoja normaliai**, reikia nedelsiant pradėti pradinį gaivinimą ir vykdyti 112 dispečerio nurodymus.